

Politiloven

5. udgave

Med kommentarer af
Ib Henricson

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Politi loven
med kommentarer

Ib Henricson

Politoloven

med kommentarer

5. udgave

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

2020

Denne bog er omfattet af lov om ophavsret og må ikke videregives – herunder udlånes, sælges eller kopieres – i digital form.

Indholdet må alene anvendes af licenstagere i henhold til de til enhver tid gældende licensbetingelser.

© Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Ib Henricson
Politiloven med kommentarer

5. udgave, 1. oplag

© 2020 by Djøf Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf
er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt
uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

Omslag: Marianne Tingkov

Tryk: Clemenstrykkeriet

Printed in Denmark 2020

ISBN 978-87-574-4577-0
E-bog ISBN 978-87-7198-427-9

Djøf Forlag
Gothersgade 137
1123 København K

Telefon: 39 13 55 00
e-mail: forlag@djoeff.dk
www.djoeff-forlag.dk

Indholdsfortegnelse

Forord	11
Politiloven	15
Kapitel 1. Politiets formål og virke	27
§ 1	27
Politiets formål	27
Kapitel 2. Politiets opgaver	29
§ 2	29
Politiets opgaver	29
§ 2 a	39
Indledende bemærkninger	39
Til stk. 1. Tværgående informationsanalyse	39
Til stk. 2. Grundlaget for den tværgående informationsanalyse	40
Til stk. 3. Hjemmel for behandling af oplysningerne	40
Kapitel 3. Politiets indgreb	43
§ 3	43
Politiets tvangsindgreb uden for straffeprocessen	43
Indledende bemærkninger	58
Til stk. 1. Politiets forebyggende opgaver	59
Til stk. 2. Politiets tvangsindgreb i forebyggende øjemed	60
§ 5	65
Indledende bemærkninger	65
Til stk. 1. Politiets fareafværgende opgaver	66
Til stk. 2. Politiets tvangsindgreb i fareafværgende øjemed	69
Til stk. 3. Specielt vedrørende frihedsberøvelse	73
Til stk. 4. Specielt om adgang til ikke frit tilgængeligt sted	75

Indholdsfortegnelse

§ 6	83
Indledende bemærkninger	83
Til stk. 1. Politiets opgave vedrørende visitationszoner	84
Til stk. 2. Krav til politiets forebyggende tvangsindgreb i zonen	86
Til stk. 3. Formelle krav til oprettelsen af en visitationszone	88
§ 6 a	92
Til stk. 1. Politiets opgave vedrørende skærpede strafzoner	92
Til stk. 2. Betingelser for oprettelse af en skærpet strafzone.....	93
Til stk. 3. Formelle betingelser	94
§ 7	96
Indledende bemærkninger	96
Til stk. 1. Politiets opgave vedrørende forsamlinger	97
Til stk. 2. Anmeldelsespligten og politiets tilstedeværelse.....	98
Til stk. 3. Vilkår for forsamlingens afholdelse	98
Til stk. 4. Forbud mod forsamlingens afholdelse.....	101
Til stk. 5. Opløsning af forsamlingen.....	103
Til stk. 6. Manglende efterkommelse af påbud efter stk. 5 og 6	104
§ 8	108
Til stk. 1. Politiets opgave vedrørende deltagere i offentlige forsamlinger under åben himmel.....	108
Til stk. 2. Politiets opgave vedrørende deltagere i offentlige forsamlinger under tag	110
Til stk. 3. De forskellige indgreb.....	111
Til stk. 4. Specielt vedrørende frihedsberøvelse	114
Til stk. 5. Specielt vedrørende politiets adgang til ikke frit tilgængeligt sted	116
§ 9	122
Til stk. 1. Politiets opgave vedrørende opløb.....	122
Til stk. 2. De forskellige indgreb.....	124
Til stk. 3. Specielt vedrørende frihedsberøvelse	125
Til stk. 4. Specielt vedrørende adgang til ikke frit tilgængeligt sted.....	126
Til stk. 5. Spredning af et opløb	126
§ 10	133
Indledende bemærkninger	133
Til stk. 1. Politiets opgave vedrørende syge, hjælpeløse, mv.....	134

Til stk. 2. Politiets forebyggende tvangsindgreb.....	137
Til stk. 3. Politiets tvangsindgreb i øvrigt	138
Til stk. 4. Specielt vedrørende frihedsberøvelse	139
§ 11	143
Indledende bemærkninger	143
Til stk. 1. Politiets opgave vedrørende berusede personer	144
Til stk. 2. Politiets forebyggende indgreb	147
Til stk. 3. Politiets tvangsindgreb i øvrigt	148
Til stk. 4. Specielt vedrørende frihedsberøvelse	149
Til stk. 5. Anbringelse i detention	151
§ 12	154
Indledende bemærkninger	154
Til stk. 1. Berusede børn under 12 år	154
Til stk. 2. Berusede børn under 15 år	155
Til stk. 3. Politiets underretningspligt	156
Til stk. 4. Politiets henvendelsespligt	156
§ 13	158
Indledende bemærkninger	158
Til stk. 1. Politiets opgave vedrørende børn	159
Til stk. 2. Politiets forebyggende tvangsindgreb.....	162
Til stk. 3. Politiets tvangsindgreb i øvrigt	163
Til stk. 4. Specielt vedrørende frihedsberøvelse	164
Kapitel 4. Politiets anvendelse af magt	167
§ 14	169
Politiets magtanvendelse	169
§ 15	170
Opgaver hvor magt kan anvendes	170
§ 16	173
Indledende bemærkninger	173
Til stk. 1. Betingelser for politiets magtanvendelse.....	173
Til stk. 2. Specielt om skånsomhed.....	177

Indholdsfortegnelse

§ 17	183
Indledende bemærkninger	183
Til stk. 1. Situationer hvor skydevåben må anvendes.....	184
Til stk. 2. Varsel om skudafgivelse	191
Til stk. 3. Skudafgivelse ved fare for udenforstående	192
Til stk. 4. Skudafgivelse under kommando.....	193
Til stk. 5. Krav om lægeundersøgelse ved skade.....	193
§ 18	208
Indledende bemærkninger	208
Til stk.1. Situationer hvor stav må anvendes	209
Til stk. 2. Varsel om benyttelsen af stav	213
Til stk. 3. Krav om lægeundersøgelse ved skade.....	214
§ 19	217
Indledende bemærkninger	217
Til stk. 1. Situationer hvor hunde må anvendes.....	218
Til stk. 2. Varsel om brug af hund.....	222
Til stk. 3. Krav om lægeundersøgelse ved skade.....	223
Indledende bemærkninger	225
Til stk. 1. Situationer hvor gas må anvendes	226
Til stk. 2. Varsel om brug af gas	229
Til stk. 3. Krav om lægeundersøgelse ved skade.....	229
§ 20 a	232
Indledende bemærkninger	232
Til stk. 1. Situationer hvor peberspray må anvendes	233
Til stk. 2. Varsel om brug af peberspray	237
Til stk. 3. Krav om lægehjælp	238
§ 21	241
Til stk. 1 og 2. Hjemmel for administrative bestemmelser om magtudøvelse	241
Kapitel 5. Politiets selvhjælpshandlinger	243
§ 22	243
Til stk. 1. Betingelser for selvhjælpshandlinger.....	243
Til stk. 2. Udgifter ved selvhjælpshandlingen	246

Kapitel 6. Bemyndigelsesbestemmelser	247
§ 23	247
Til stk. 1. Hjemmel for administrative bestemmelser om orden og sikkerhed, mv.....	248
Til stk. 2. Hjemmel for at udstedelse af midlertidige forbud og påbud kan overlades til politidirektøren.....	248
Til stk. 3. Hjemmel for administrative bestemmelser om straf for overtrædelse af bestemmelser fastsat i medfør af stk. 1 eller 2.....	249
§ 24	252
Til stk. 1. Hjemmel til udstedelse af politivedtægter.....	252
Til stk. 2. Fremgangsmåde.....	252
Til stk. 3. Indholdet af en politivedtægt.....	252
Til stk. 4. Sanktioner ved overtrædelse.....	253
Til stk. 5. Offentliggørelse.....	253
Kapitel 6 A. Forsvarets bistand til politiet	255
§ 24 a	256
Til stk. 1 Forsvarets bistand til politiet.....	256
Til stk. 2. Betingelser for en sådan bistand.....	259
§ 24 b	261
Til stk. 1. Nærmere om forsvarets bistand.....	261
Til stk. 2. Udvidede beføjelser for forsvarets bistand.....	262
§ 24 c	265
Hjemmel til fastsættelse af administrative bestemmelser.....	265
§ 24 d	266
Til stk. 1. Specielt om forsvarets bistand til opgaver til søs og i luften....	266
Til stk. 2. Hjemmel til fastsættelse af administrative bestemmelser om bistanden til søs og i luften.....	266
§ 24 e	268
Oprettelse af midlertidige militære områder.....	268

Indholdsfortegnelse

Kapitel 7. Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.	269
§ 25.....	269
§ 26.....	269
§ 27.....	269
§ 28.....	269
Bilag 1. Indgrebsbetingelser	271
Bilag 2. Magtanvendelse ved hjælp af skydevåben, stav, hund, gas og peberspray	272
Bilag 3. Bekendtgørelse om detentionsanbringelse	273
Bilag 4. Rigspolitichefen A Kundgørelse II Nr. 55 om anbringelse af berusede personer i politiets detentioner	277
Bilag 5. Bekendtgørelse om politiets anvendelse af visse magtmidler nr. 978 af 21. september 2004, som ændret ved BEK 1430/2007	283
Bilag 6. Bekendtgørelse nr. 511 af 20. juni 2005	288
Forkortelser og litteratur	293
Domsregister	295
Stikordsregister	299

Forord

Siden sidste udgave er der sket flere væsentlige ændringer og tilføjelser til politiloven. Dels har lovgiverne, på baggrund af en dom fra Menneskerettighedsdomstolen, i § 3 præciseret, hvad der skal forstås ved en frihedsberøvelse, således at begrebet efter politiloven svarer til den definition, der arbejdes med efter EMRK art. 5. Dette betyder at begrebet nu bør fortolkes mere snævert end tidligere, således at vægten lægges på intensiteten af indgrebet. Præciseringen får betydning for bestemmelserne i PL §§ 3, 5, 8, 9, 10, 11 og 13. Desuden er der tilføjet nye bestemmelser i § 2 a om tværgående informationsanalyse og i § 6 a om oprettelsen af skærpede strafzoner. Endelig er der tilføjet et helt nyt kapitel 6 a med paragrafferne 24 a-24 e om Forsvarets bistand og beføjelser til at løse politimæssige opgaver. Samtidig er praksis ført ajour med en del nye domme og administrative afgørelser.

Kommentaren er afsluttet i januar 2020.

Ib Henricson

Forord til 4. udgave

Politiloven er siden sidste udgave ændret på et par områder. En ny bestemmelse i § 20 a regulerer nu anvendelsen af peberspray som magtmiddel, en regulering, der tidligere alene havde sin hjemmel i den administrativt udstedte magtbekendtgørelse. Ændringen skete ved lov nr. 1722 af 27. december 2016. Bestemmelsen er trådt i kraft d. 1. januar 2017. Ved LBK nr. 1139 af 24. september 2013 blev desuden § 23 igen ændret som et led i initiativerne mod rocker- og bandekriminaliteten. Ændringen bestod i, at strafferammen for overtrædelse af regler fastsat i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i § 23 blev forhøjet fra 6 måneder til 1 år og 6 måneder, hvilket nu afspejles i ordensbekendtgørelsen.

Når der har været behov for en ny udgave, skyldes det også, at praksis ikke er ført ajour siden 2. udgave. Kommentaren er derfor suppleret med fyldestgørende referater af 25-30 nye domme og afgørelser, der kan illustrere politilovens anvendelsesområde. Endvidere er de forskellige henvisninger til bogen Politiret rettet til, ligesom der ved visse paragraffer er tilføjet uddybende kommentarer. Magtbekendtgørelsen, Detentionsbekendtgørelsen og Ordensbekendtgørelsen findes nu bag i bogen som bilag. Som noget nyt er tilføjet RPC KDG II 55 om detentionsanbringelse.

Kommentaren er afsluttet i december 2016.

Ib Henricson

Forord til 3. udgave

Eneste ændring til denne udgave er i kommentaren til lovens § 23, der blev ændret ved lov nr. 249 af 30/3-2011.

Ib Henricson

Forord til 2. udgave

Da der nu er forløbet ca. 5 år med den nye politilov, har jeg fundet det hensigtsmæssigt med en ny udgave. Politiloven er i mellemtiden ændret ved:

Lov nr. 538 af 8/6 2006 § 19 (konsekvensændring som følge af politireformen hvor »politimester« blev til »politidirektør«).

Lov nr. 501 af 12/6 2009 § 4 (strafferammen i § 23, stk. 3 blev forhøjet fra bøde til fængsel indtil 6 mdr. i forbindelse med en styrket indsats med bandekriminalitet).

Vedtægelse d. 26/11 2009 af lovforslag L 49/2009 (ændring af tidsfristerne i § 8 og § 9 for frihedsberøvelse som følge af en styrket indsats mod omfattende forstyrrelser af den offentlige orden mv.).

Bogen er suppleret med trykt praksis fra perioden, herunder ikke mindst nogle skelsættende afgørelser om politiets anvendelse af skydevåben, der er gengivet forholdsvis udførligt. Kommentaren er på visse områder uddybet, ligesom ordensbekendtgørelsen, der afløste normalpolitivedtægten, er gengivet i sin fulde ordlyd. Desuden er magtbekendtgørelsen ændret, idet den er tilføjet bestemmelser om politiets brug af peberspray.

Kommentaren er afsluttet i oktober 2009.

Ib Henricson

Forord til 1. udgave

Politiloven trådte i kraft d. 1. august 2004. Loven regulerer politiets opgavevaretagelse og angiver uden for straffeprocessen grænserne for politiets beføjelser i den henseende. Tidligere var dette område alene reguleret af nogle enkelte bestemmelser i retsplejelovens § 108 og straffelovens § 13 og 14 samt administrative instrukser. Politiloven regulerer ikke alene politiets indgreb uden for straffeprocessen, men indeholder tillige udtømmende bestemmelser om politiets magtanvendelse såvel inden for som uden for straffeprocessen. Den regulerer således en stor del af politiets arbejdsfelt og vil givetvis med sin synliggørelse af politiets opgaver og beføjelser medvirke til at styrke legaliteten i politiets virksomhed.

Kommentaren skal ses som et hjælpemiddel for såvel politi og anklagemyndighed som advokater og domstole. Den vil naturligt være baseret på lovens bemærkninger og betænkning nr. 1410/2002, men er tillige illustreret med doms- og administrativ praksis fra tiden før lovens ikrafttræden. Dette er muligt, idet politiloven efter bemærkningerne, i det store hele er en kodificering af gældende ret.

Politiloven afløser politilovene af 1863 og 1871. Se om disse ældre politilove, kommenteret politivedtægt 2. udgave, ved Vagn Greve m.fl. Loven afløser desuden retsplejelovens § 108. Om denne se Henricson, Politiret 2, udgave, side 35 ff.

Kommentaren er afsluttet i januar 2005.

Ib Henricson

Politiloven

*Lov nr. 444 af 9. juni 2004 om politiets virksomhed,
jf. lovbekendtgørelse nr. 1270 af 29. november 2019*

Kapitel I Politiets formål og virke

§ 1. Politiet skal virke for tryghed, sikkerhed, fred og orden i samfundet. Politiet skal fremme dette formål gennem forebyggende, hjælpende og håndhævende virksomhed.

Kapitel II Politiets opgaver

§ 2. Politiet har til opgave

- 1) at forebygge strafbare forhold, forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed,
- 2) at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed,
- 3) at bringe strafbar virksomhed til ophør samt efterforske og forfølge strafbare forhold,
- 4) at yde borgerne bistand i andre faresituationer,
- 5) at udføre kontrol og tilsynsopgaver efter gældende ret,
- 6) at yde andre myndigheder bistand efter gældende ret og
- 7) at udføre andre opgaver, der følger af gældende ret eller i øvrigt har en naturlig tilknytning til politiets virksomhed.

§ 2 a. Politiet foretager tværgående informationsanalyser på grundlag af de oplysninger, politiet behandler, når det er nødvendigt af hensyn til udførelsen af politiets opgaver, jf. § 2.

Stk. 2. Politiet kan indsamle og behandle oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, når det er nødvendigt af hensyn til udførelsen af politiets opgaver, jf. § 2.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter nærmere regler for politiets behandling af oplysninger, herunder den, der finder sted i medfør af stk. 1 og 2. Justitsministeren fastsætter herunder regler om, til hvilke formål oplysninger kan behandles, og hvornår sletning af oplysninger skal finde sted, og om de tekniske og organisatoriske foranstaltninger, der skal iagttages ved behandlingen.

Kapitel III Politiets indgreb

Almindelig bestemmelse

§ 3. Politiet kan uden for de tilfælde, hvor indgreb er hjemlet i anden lovgivning, alene foretage indgreb over for borgerne i det omfang, det følger af bestemmelserne i dette kapitel. Frihedsberøvelse i medfør af denne lov skal begrænses til tilfælde, hvor mindre indgribende midler ikke findes tilstrækkelige til at afværge fare. Frihedsberøvelse forstås i denne lov i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Orden og sikkerhed

§ 4. Politiet har til opgave at forebygge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. I det omfang, det er nødvendigt for at forebygge fare som nævnt i stk. 1, kan politiet rydde og afspærre områder samt etablere adgangskontrol til områder.

§ 5. Politiet har til opgave at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. Med henblik på at afværge fare som nævnt i stk. 1 kan politiet foretage indgreb over for den eller de personer, der giver anledning til faren. Politiet kan herunder

- 1) udstede påbud,
- 2) besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse, når vedkommende formodes at være i besiddelse af genstande bestemt til at forstyrre den offentlige orden eller bestemt til at udgøre en fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed, samt
- 3) fratage personer genstande.

Stk. 3. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2, ikke tilstrækkelige til at afværge faren, kan politiet om nødvendigt frihedsberøve den eller dem, der giver anledning til faren, jf. § 3 Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

Stk. 4. Politiet kan skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse, når det er nødvendigt for at afværge fare som nævnt i stk. 1.

§ 6. På steder, hvor der efter lov om knive og blankvåben mv. § 1, gælder forbud mod at besidde eller bære knive mv., kan politiet besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben, jf. stk. 2.

Stk. 2. Besigtigelse og undersøgelse som nævnt i stk. 1 kan ske, hvis der er grund til det med henblik på at forebygge, at nogen foretager strafbare handlinger, som indebærer fare for personers liv, helbred eller velfærd.

Stk. 3. Beslutning om besigtigelse og undersøgelse efter stk. 1 træffes af politidirektøren eller den, som denne bemyndiger hertil. Beslutningen skal være skriftlig og indeholde en begrundelse og en angivelse af det sted og tidsrum, som beslutningen gælder for.

6 a. Politiet kan for en nærmere bestemt tidsperiode udpege et afgrænset geografisk område (skærpet strafzone), hvor straffelovens § 81 c finder anvendelse.

Stk. 2. Udpegning af en skærpet strafzone efter stk. 1 kan ske, hvis et ekstraordinært kriminalitetsbillede i det pågældende område i væsentlig grad er egnet til at skabe utryghed for personer, der bor eller færdes i området, og udpegning af en skærpet strafzone vurderes at være et egnet redskab til at genskabe trygheden i området.

Stk. 3. En beslutning som nævnt i stk. 1 træffes af politidirektøren eller den, som denne bemyndiger hertil. Beslutningen skal offentliggøres og indeholde en begrundelse og en angivelse af det afgrænsede geografiske område og tidsrum, som beslutningen gælder for

Offentlige forsamlinger samt opløb

§ 7. Politiet har til opgave at beskytte borgernes ret til at forsamle sig.

Stk. 2. Politiet har ret til at overvære offentlige forsamlinger. Offentlige forsamlinger skal anmeldes til politiet i det omfang, det følger af regler fastsat i medfør af denne lovs § 23.

Stk. 3. Politiet kan give påbud om, at en forsamling skal afholdes et andet sted end det påtænkte, eller fastsætte andre vilkår for forsamlingens afholdelse, når der er begrundet frygt for fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden, herunder betydelig